

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 659/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Mrázovou, Šoltésovej 20, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 44C/15/2016 z 21. februára 2018, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/293/2018 z 28. mája 2020 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Cdo/143/2021 z 30. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie. Tiež navrhuje zrušiť namietané rozhodnutia, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručенou na okresnom súde 15. januára 2016 domáhal od žalovaného zaplataenia sumy 10 250 eur spolu s príslušenstvom z titulu odstúpenia od kúpnej zmluvy uzavretej 3. októbra 2010. Žalobu odôvodnil tým, že so žalovaným uzavrel zmluvu, predmetom ktorej bolo dodanie tovaru (vonkajšie terasy, vnútorné parkety) a služby (montáž tovaru). Žalovaný sa zaviazal dodať tovar najneskôr do 31. októbra 2010 a vykonať jeho montáž do 15. novembra 2010. Na základe dohody medzi stranami sporu došlo k predĺženiu tejto lehoty do 11. júla 2014. Sťažovateľ po márnom uplynutí tejto lehoty 3. novembra 2014 vyzval žalovaného na realizovanie montáže do ôsmich dní od doručenia výzvy. Vzhľadom na nesplnenie povinnosti zo strany žalovaného ani v dodatočnej lehote sťažovateľ od uvedenej zmluvy 3. septembra 2015 podľa § 517 ods. 1 Občianskeho

zákonníka (ďalej len „OZ“) odstúpil. Žalovaná čiastka pozostávala z poskytnutých záloh za tovar v sume 6 600 eur a 3 650 eur.

3. Žalovaný si v rámci prebiehajúceho konania uplatnil nárok na zaplatenie sumy 7 483,75 eur s príslušenstvom z titulu celkovej ceny za realizáciu dodaného tovaru a jeho montáže. Návrh odôvodnil tým, že celková cena dodaných vnútorných parkiet a ich montáže predstavovala sumu 10 400,76 eur a vonkajšej terasy a jej montáže sumu 6 682,99 eur. Poskytnuté zálohy zo strany sťažovateľa sa rovnali čiastke 9 600 eur.

4. Okresný súd v spojení s krajským súdom namietaným rozsudkom zamietol žalobu sťažovateľa a priznal žalovanému náhradu trov konania v celom rozsahu. Vo vzťahu k uplatnenému nároku žalovaného okresný súd v spojení s krajským súdom zaviazal sťažovateľa povinnosťou zaplatiť žalovanému sumu 4 684,88 eur s príslušenstvom, vo zvyšnej časti uplatnený nárok zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 26 %. Okresný súd a krajský súd považovali v konaní za preukázané, že žalovaný dodal tovar v celom rozsahu. Vo vzťahu k montáži tovaru považovali súdy za preukázané, že žalovaný vykonal montáž vonkajšej terasy v celom rozsahu a montáž vnútorných parkiet v rozsahu 90 %. Montáž vnútorných parkiet v rozsahu 10 % nebola vykonaná z dôvodu nepripravenosti bytu (nedokončené schodisko), ako aj neposkytnutia potrebnej súčinnosti zo strany sťažovateľa (neprístupnosť do bytu). Okresný súd v spojení s krajským súdom konštatovali, že medzi sporovými stranami bola uzavretá kombinovaná zmluva s prvkami kúpnej zmluvy a zmluvy o dielo, a tiež skonštatovali, že poskytnuté plnenie zo strany žalovaného bolo deliteľné. Súdy boli toho názoru, že vzhľadom na deliteľnosť plnenia nebol sťažovateľ oprávnený odstúpiť od uzavretej zmluvy v celom rozsahu, ale len v rozsahu nevykonanej montáže vnútorných parkiet s poukazom na § 517 ods. 1 vetu za bodkočiarkou v spojení s § 642 ods. 1 OZ. Súdy tiež skonštatovali, že aj v prípade platného odstúpenia od zmluvy (iba v rozsahu 10 %) by sťažovateľ v konaní nebol úspešný z dôvodu nesprávnej formulácie žalobného petitu, v ktorom opomenul zohľadniť synalagmatický (vzájomný) charakter účinkov odstúpenia od zmluvy. V žalobe sťažovateľ totiž žiadal o vrátenie poskytnutej zálohy za tovar, avšak bez jeho záväzku vrátiť žalovanému poskytnuté plnenie.

5. Vo vzťahu k uplatnenému nároku žalovaného považovali súdy za preukázané, že sťažovateľ poskytol žalovanému zálohu vo výške 9 600 eur (sťažovateľ v konaní nepreukázal, že žalovanému uhradil navyše sumu 650 eur). Pri určení výšky uplatneného návrhu súdy vychádzali z cenovej kalkulácie za dodanie a montáž vonkajšej terasy v sume 5 361,53 eur a dodanie a montáž vnútorných parkiet v sume 8 923,35 eur s prihliadnutím na nedokončenú montáž vnútorných parkiet v rozsahu 10 % a nedodanie prechodových a ukončovacích líšt. Žalovaný mal nárok na zaplatenie sumy vo výške 4 684,88 eur.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal nevyjadrenie sa k časti argumentácie, nepreskúmateľnosť namietaného rozsudku, jeho nedostatočné odôvodnenie a nesprávne skutkové zistenia.

7. Najvyšší súd namietaným rozsudkom zamietol dovolanie sťažovateľa s odôvodnením, že podľa § 442 CSP je viazaný zisteným skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd. Vo vzťahu k námietke o nedostatočnom odôvodnení namietaného rozsudku krajského súdu uviedol, že rozsudok spĺňa kritériá na odôvodnenie rozhodnutia podľa § 220 ods. 2 CSP. Vo vzťahu k § 421

ods. 1 písm. a) a písm. c) CSP najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ nevymedzil právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, a rovnako neuviedol žiadne rozhodnutia najvyššieho súdu o odlišnom názore alebo rozdielnej rozhodovacej praxi.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ namieta, že žalovaný mu riadne a včas nedodal ním objednaný tovar a nevykonala montážne práce pre žalobcu, pretože podľa jeho názoru na to nemal potrebnú kapacitu. Podľa jeho názoru sa krajský súd nevyrovnal s výkladom a aplikáciou relevantných ustanovení v uzavretej zmluve. Nesúhlasí s názorom súdov, že neposkytol žalovanému súčinnosť, pretože kľúče od bytu zanechal v miestnej reštaurácii, o čom mal žalovaný vedomosť a kľúče bežne používal. Tvrdí, že od žalovaného neprevzal tovar preberacím protokolom. Tovar nebol dodaný podľa schválenej cenovej ponuky, pričom zmena ponuky nebola vykonaná písomnou formou. Vo vzťahu k najvyššiemu súdu je sťažovateľ toho názoru, že v podanom dovolaní nežiadal o opätovné vykonanie dôkazov a zistenie skutkového stavu, ale žiadal, aby najvyšší súd preskúmal a vyhodnotil, či konanie pred všeobecnými súdmi nebolo zasiahnuté rôznymi pochybeniami a či právne závery konajúcich súdov nie sú arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému rozsudku okresného súdu:

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti namietanému rozsudku okresného súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd namietaným rozsudkom. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k preskúmanému rozsudku opodstatňuje uprednostnenie právomoci krajského súdu [čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚS“)]. Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaných porušení rozsudkom okresného súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 ZoÚS ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému rozsudku krajského súdu:

10. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019).

11. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy, je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov k prijatiu konkrétneho rozhodnutia viedli, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

12. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Rozhodnutia všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené skutkové a právne závery, respektíve zvolený procesný postup, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie konkrétneho základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015, IV. ÚS 609/2021). Vo svetle takto načrtnutých ustálených rozhodovacích východísk pristúpil ústavný súd k prieskumu jednotlivých námietok, ktoré sťažovateľ prezentoval v rámci podanej ústavnej sťažnosti.

13. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením namietaného rozsudku okresného súdu (právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020, III. ÚS 347/2021)).

14. Z vykonaného dokazovania v konaní na okresnom súde vyplynulo, že zmluva medzi sporovými stranami bola uzavretá v októbri 2010. Z dôvodu výstavby bytu, v ktorom sa malo dohodnuté plnenie uskutočniť, ako aj jeho vlhkosti a problémov spojených so stavebným konaním sa zmluva realizovala v pomerne dlhých časových intervaloch. Z uvedeného dôvodu boli vonkajšie terasy namontované v júli 2012 a vnútorné parkety v marci 2013. Omeškanie žalovaného bolo spôsobené jednak vlhkosťou bytu, ako aj nedostatkom súčinnosti zo strany sťažovateľa, keďže byt nebol stavebne pripravený na polozenie vnútorných parkiet (nedokončené schodisko). Strany sporu sa dohodli na zmene termínu dokončenia prác, avšak v konaní bolo na základe výpovedí svedkov preukázané, že sťažovateľ na základe tejto dohody neposkytol montážnikom potrebnú súčinnosť, keď im v dohodnutý termín nesprístupnil byt a žalovaný tak nedokončil vnútorné parkety v potrebnom rozsahu. Okresný súd považoval za preukázané, že žalovaný dodal tovar (vonkajšie terasy, vnútorné parkety) v celom rozsahu. Montáž vonkajších terás bola vykonaná v celom rozsahu, a to vrátane konečnej úpravy (výpovede montážnikov, fotodokumentácia).

15. Vo vzťahu k zmene materiálu vonkajšej terasy došlo z dôvodu, že pôvodne objednaný materiál nebol farebne jednotný, a tak došlo k jeho demontáži na základe rozhodnutia žalovaného, keďže nebol schopný zabezpečiť sťažovateľom objednaný materiál. Z obsahu zmluvy vyplynulo, že prípadné zmeny (doplnenia) zmluvy budú vykonané len na základe písomných a riadne očíslovaných dodatkov k zmluve, čo však v tomto prípade splnené nebolo. Súd preto pri určení ceny tovaru a služby vychádzal z pôvodnej cenovej kalkulácie.

16. K námietke sťažovateľa o neprebraní dodaného tovaru (vonkajšie terasy) okresný súd uviedol, že strany sporu si v zmluve nedojednali osobitný spôsob odovzdávania a preberania diela, resp. jeho časti, preto neexistencia odovzdávajúceho protokolu neznamená, že k riadnemu dodaniu a namontovaniu vonkajšej terasy nedošlo. Žalovaný v konaní preukázal, že v časti dodania a montáže vonkajšej terasy splnil svoj záväzok v celom rozsahu. Následná demontáž vonkajšej terasy bola vykonaná z dôvodu zatekania, ako aj zatepl'ovania fasády obytného domu, v ktorom sa nachádzal byt sťažovateľa.

17. Okresný súd posúdil predmetné plnenie dohodnuté v zmluve zo strany žalovaného za reálne deliteľné, a tak právne posúdil odstúpenie od zmluvy zo strany sťažovateľa v celom rozsahu za neplatné. Sťažovateľ vzhľadom na rozsah dodania tovaru a vykonanej montáže vonkajšej terasy a vnútorných parkiet nebol oprávnený od predmetnej zmluvy odstúpiť v celom rozsahu, ale iba v rozsahu, v ktorom žalovaný svoj záväzok riadne a včas nesplnil (10 % z montáže vnútorných parkiet). Žalovanému však v takomto prípade podľa § 642 ods. 1 OZ v spojení s § 517 ods. 1 OZ patrí odmena za už vykonané práce, pokiaľ nemôže ich výsledok použiť inak, a tiež náhrada za účelne vynaložené náklady.

18. Krajský súd sa s odôvodnením namietaného rozsudku okresného súdu v celom rozsahu stotožnil. Sťažovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal, že žalovaný nebol ochotný dokončiť montáž v náhradnom termíne, čo je podmienkou pre platné odstúpenie od zmluvy o dielo podľa § 642 ods. 2 OZ.

19. Z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu v spojení s namietaným rozsudkom okresného súdu je zrejmé, ktoré skutkové tvrdenia považovali sudy za rozhodné pre posúdenie nároku sťažovateľa. Namietaný rozsudok krajského súdu v spojení s namietaným rozsudkom okresného súdu dáva sťažovateľovi jasnú odpoveď na to, že jeho skutkové a právne námietky nie sú dôvodné. Odôvodnenie namietaného rozsudku krajského súdu odpovedá na všetky podstatné tvrdenia a námietky sťažovateľa. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti namietaného rozhodnutia. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet dôvod, aby sa spochybňovali závery namietaného rozhodnutia. Ústavný súd preto v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.3. K namietanému rozsudku najvyššieho súdu:

20. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že nežiadal o revíziu skutkových zistení okresného a krajského súdu, ale o preskúmanie namietaného rozsudku krajského súdu a jeho predchádzajúceho postupu.

21. Najvyšší súd v namietanom uznesení uviedol, že námietky sťažovateľa, na ktorých založil dôvody podaného dovolania, sú skutkového charakteru, na základe ktorého najvyššiemu súdu neprislúcha preskúmať skutkové závery namietaného rozsudku krajského súdu a okresného súdu, ale jeho právomoc je výlučne zameraná na preskúmanie hmotnoprávneho posúdenia zisteného skutku a tiež preskúmania procesného postupu v konaní. Uviedol, že z odôvodnenia namietaného rozsudku okresného súdu a krajského súdu je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov sudy vychádzali, akými úvahami sa riadil okresný súd, ako ich posudzoval krajský súd, pričom prijaté rozhodnutie bolo náležite odôvodnené.

22. Sťažovateľ na str. 9 prvého odseku v ústavnej sťažnosti uviedol, že v dovolaní žiadal, aby najvyšší súd „*preskúmal a vyhodnotil, či konanie nebolo zasiahnuté rôznymi závažnými chybami a deficitmi v dokazovaní a vyhodnocovaní predložených dôkazov, a či konajúci súd neformuloval svoje právne závery svojvoľne a právne neudržateľné*“. Ústavný súd uvádza, že úlohou najvyššieho súdu v rámci dovolacieho konania nie je uskutočňovať prieskum namietaného rozhodnutia odvolacieho súdu s očakávaním sťažovateľa, či náhodou preskúmané rozhodnutie odvolacieho súdu a jemu predchádzajúci postup netrpí vadou buď procesnou alebo právnou. Sťažovateľ (dovolateľ) je povinný svoju kritiku a presvedčenie o vadnosti rozhodnutia odvolacieho súdu formulovať dostatočne konkrétne a prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu (povinné zastúpenie v dovolacom konaní) ju sformalizovať do zákonom predpokladaných kategórií. Dovolací súd po takto dovolateľom vymedzenom rozsahu, ktorý nesmie prekročiť, preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu.

23. Ústavný súd po preskúmaní namietaného dovolacieho uznesenia v medziach dôvodov ústavnej sťažnosti (§ 45 ZoÚS) dospel k záveru, že právne závery najvyššieho súdu nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré v posudzovanom prípade sú v súlade s obsahom uplatnených práv sťažovateľa s poukazom na závery ústavného súdu v bode III.2 tohto uznesenia. Neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do namietaného rozsudku najvyššieho súdu zasahoval, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú súvislosť s uplatnenými právami sťažovateľa, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia uplatnených práv sťažovateľa namietaným rozsudkom najvyššieho súdu, sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2022

Peter Straka
predseda senátu